

Onderwijsadviseur Jaap de Jonge

volgen. Die zijn vervolgens ontwikkeld. Tegenwoordig kunnen alle scholen snel overzichten van de leeropbrengsten uitdraaien.”

Minder zwakke scholen

Het beleid van de onderwijsinspectie resulteerde daadwerkelijk in betere leeropbrengsten, vindt De Jonge. “Vroeger was het aantal zeer zwakke en zwakke scholen een kwart van het totaal. Maar sinds 2007 is het aantal zeer zwakke scholen sterk gedaald en sinds 2009 is ook het aantal zwakke scholen afgenomen. Dat is een spectaculaire verbetering. Maar het kan nog veel beter. Sommige scholen zijn tevreden met het basisarrangement. En dat is jammer. Misschien kunnen ze nog veel meer uit hun leerlingen halen. Ik juich het daarom toe dat de inspectie met gradaties gaat werken. Waarom genoeg nemen met een zeven als een acht of een negen tot de mogelijkheden behoort?”

Veel scholen (koepels) beoordelen de kwaliteit van hun onderwijs met behulp van een systematiek met kwaliteitskaarten. De Jonge: “Probleem van dat systeem is dat scholen zichzelf moesten beoordelen. Ze gaven dan soms aan dat ze bepaalde zaken goed deden, terwijl er in feite amper iets aan werd gedaan. Het gaf een te rooskleurig beeld. Een slager die zijn eigen vlees keurt, is meestal minder kritisch dan een onafhankelijk keurmeester. Wat ik zelf tamelijk opmerkelijk vond: lang niet alle scholen waren blij met de periodieke kwaliteitsonderzoeken (pko) van de inspectie. Maar toen de inspectie ze afschafte, misten ze deze toets. Daarom schakelen steeds meer scholen een onderwijsadviesbureau zoals Cadenza in om kritisch naar de onderwijskwaliteit te kijken. Kennelijk werden die pko's toch gewaardeerd, omdat ze duidelijk maakten hoe het stond met de kwaliteit van het onderwijs.”

Kritisch oordeel gevraagd

Er zijn grosso modo twee redenen waarom scholen Cadenza een audit laten uitvoeren, aldus De Jonge. “Veel scholen willen zich goed voorbereiden op een inspectiebezoek en laten daarom ruim van tevoren een audit uitvoeren, zodat ze de tijd hebben zich op de zwakke punten te verbeteren. Maar het komt ook voor dat we door een koepel worden benaderd om een specifieke school te onderzoeken omdat die slecht presteert, en om een verbeterplan te maken. Dat werkt. Vanochtend was ik bij een school die ik in november 2012 heb onderzocht. Het didactisch handelen en de leerlingzorg lagen onder het basisniveau, de school haalde niet uit de kinderen wat erin zat. De inspectie zou tevreden zijn geweest omdat de toetsresultaten nog voldoende waren, maar de koepel zelf was dat niet.” De Jonge woonde 's ochtends lessen bij en sprak 's middags met de directie en de intern begeleiders. “Onze werkwijze is anders dan die van de inspectie. Ik overval niemand, ik kom nooit onaangekondigd. Doorgaans krijg ik alle ruimte. Niet zo raar, want de scholen hebben er baat bij dat we alle benodigde informatie krijgen en dat we eerlijk en kritisch zijn.

Ze vinden het rapport van de onderwijsinspectie soms zelfs te positief en zeggen dan: ‘De onderwijsinspectie vindt dit en dat voldoende, maar zelf zijn we er helemaal niet tevreden over.’ Kortom: men wil een kritisch oordeel.”

Opmars interne auditteams

De betreffende school zette volgens De Jonge in slechts negen maanden tijd grote stappen in de goede richting. “Een audit helpt om de kwaliteit te verhogen. Niet alleen van onvoldoende naar voldoende overigens. Er zijn ook koepels die ons vragen uit te vogelen welke van hun scholen de potentie hebben uit te groeien tot excellente school en daarop een plan van aanpak te schrijven. Een audit helpt om dit soort ambities te verwezenlijken.” Met genoeg constateert De Jonge dat veel basisscholen zich leergierig opstellen. “Ze willen leren hoe ze zelf een audit kunnen houden. Sommige koepels richten interne auditteams op. Ze volgen bij mij een korte theoretische cursus, lopen dan een tijdje met me mee en doen het daarna zelf. Leden van dergelijke teams merken dat ze er veel van opsteken. Door kritisch naar een andere school te kijken gaan ze ook kritischer naar hun eigen school kijken.”

Koudwatervrees

Op vragen als hoelang een audit duurt en wat hij kost, kan De Jonge geen eensluidend antwoord geven. “Wat kost een auto? Dat hangt af van welke eisen je eraan stelt. Je hebt audits in diverse soorten en maten. Wel kan ik iets zeggen over de scope. De meeste audits hebben betrekking op het onderwijsleerproces, de leeropbrengsten, de leerlingzorg en de kwaliteitszorg. Een audit kost de school niet veel tijd. Ze moeten wat gegevens aanleveren, maar dat is weinig werk. Verder voer ik gesprekken met de directie en IB'ers. Het wordt wat arbeidsintensiever als me gevraagd wordt alle leerkrachten feedback te geven. Coaching dus. Ook dat is trouwens een mogelijkheid.”

Dat een audit de werkdruk verhoogt, is volgens De Jonge een voorbeeld van koudwatervrees. “Ik zou het willen omkeren: je kunt een audit inzetten om de werkdruk te verlagen. Ik zie geregeld dat leerkrachten te hard werken. Je moet niet hard werken, je moet slim werken. Soms vertel ik mensen dat ze hun tijd verkeerd gebruiken. Dat is voor hen even slikken. In het onderwijs draait men nogal eens om de hete brij heen. Dat is niet mijn stijl.” Een directeur van een basisschool verwoordde het als volgt: “De audit, met als uitgangspunt de indicatoren van de inspectie, heeft ons in korte tijd een totaaloverzicht gegeven van de stand van zaken op school. Jaap de Jonge heeft dit namens Cadenza Onderwijsconsult op een doortastende wijze uitgevoerd en hij heeft op een positieve en constructieve manier met ons meegedacht over de verbeterpunten. Zo'n audit is zeker aan te raden.”

Heeft u een vraag over audits?

Stel hem per mail aan Jaap de Jonge: j.dejonge@cadenza-oc.nl.

Veel scholen (koepels) beoordelen de kwaliteit van hun onderwijs met behulp van een systematiek met kwaliteitskaarten. De Jonge: ‘Probleem van dat systeem is dat scholen zichzelf moesten beoordelen.’

